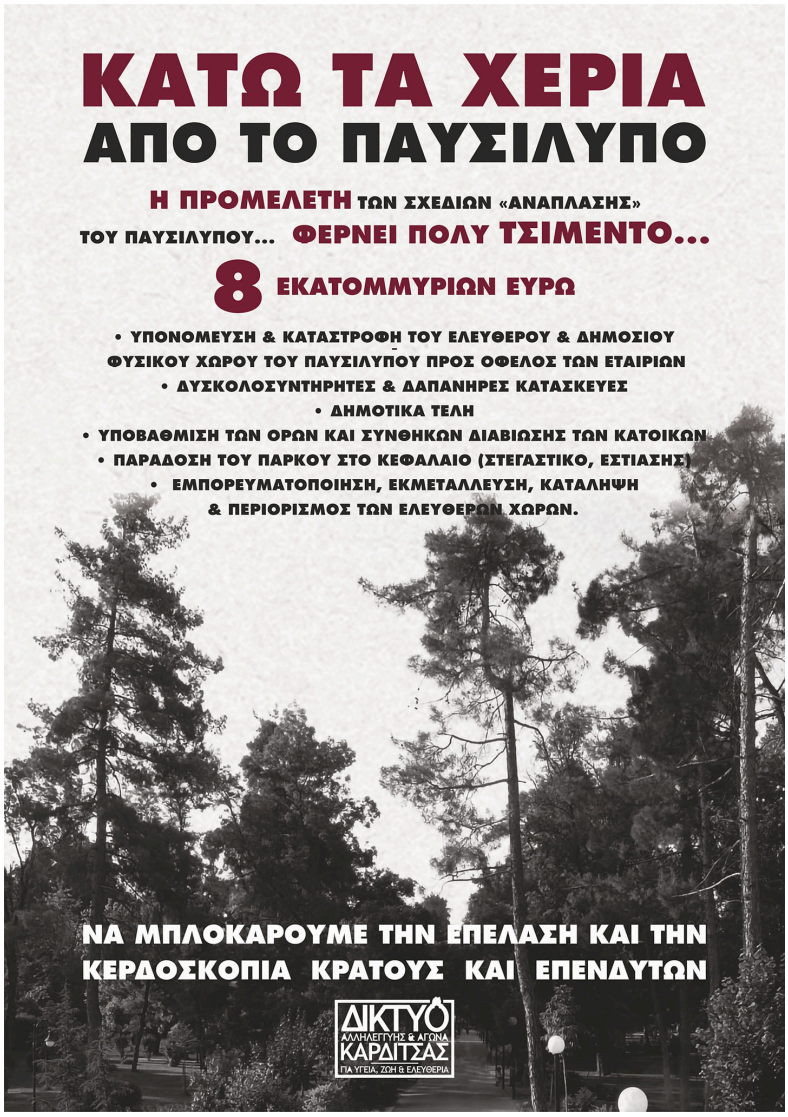
ΚΑΤΩ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΠΑΥΣΙΛΥΠΟΥ!

Εδώ και μερικούς μήνες, η Δημοτική Αρχή έχει ανακοινώσει τα σχέδια «ανάπλασης» του Παυσιλύπου, του μεγαλύτερου πάρκου-άλσους της Καρδίτσας και του πιο σημαντικού ιστορικά τοπόσημου της πόλης. Σύμφωνα με ομάδα επιστημόνων που πήρε την πρωτοβουλία να διερευνήσει τα εν λόγω σχέδια και της οποίας οι επισημάνσεις και εκτιμήσεις των επιπτώσεων μας βρίσκουν σύμφωνους, η προμελέτη που δημοσιεύτηκε έγινε σε ανησυχητικά σύντομο διάστημα, χωρίς διαβούλευση, ως οφειλόταν, «για να μη χαθεί η χρηματοδότηση», όπως επικαλείται η Δημοτική Αρχή. Προκύπτουν, επομένως, σοβαρές και ποικίλων διαστάσεων ενστάσεις για την τόσο εκτεταμένη παρέμβαση, η οποία ακυρώνει το Παυσίλυπο που ξέρουμε και κατασκευάζει ένα άλλο αστικό πάρκο στη θέση του, διατηρώντας μόνο το κτήριο του αναψυκτηρίου.

Οι θιγόμενες ανάγκες μας: Το Παυσίλυπο είναι ένας ζωντανός δημόσιος χώρος και καλύπτει πολλαπλές ανάγκες μικρών και μεγάλων. Η επικείμενη «ανάπλαση» δεν πρόκειται να εξυπηρετήσει κάτι περισσότερο, ίσα-ίσα. Με βάση την προμελέτη, ανάμεσα σε όσα σχεδιάζονται, συμπεριλαμβάνεται και η διάσπαση του χώρου

της πλατείας από το πάρκο, η οποία θα καταλήξει σε δύο διαδρόμους και θα διαχωρίζεται με σιδερένιες πέργκολες αμφιβόλου αισθητικής, ενώ οι χρήσεις που προτείνονται στα δύο μικρά κτίσματα, με προσθήκες γυάλινων και άλλων κατασκευών υποθάλπουν επέκταση τραπεζοκαθισμάτων στο πάρκο, με αποτέλεσμα να δοθούν κι άλλα τμήματα του Παυσιλύπου σε καταστήματα. Ας σημειωθεί ότι η Δημοτική Αρχή δεν ελέγχει συνειδητά ούτε τη σημερινή παράνομη επέκταση των τραπεζοκαθισμάτων σε πλατείες και πεζοδρόμους. Σημαντικότατη όμως παράλειψη είναι ότι δεν ασχολήθηκε με τη σύνδεση του πάρκου με την πόλη και το νέο Δημαρχείο. Μια είσοδος στην ανατολική πλευρά, αδύναμη εντελώς, και ένας κύριας κυκλοφορίας δρόμος ανάμεσα δεν αποτελούν σύνδεση. Η διάσχιση του πάρκου από δύση σε ανατολή δεν εξυπηρετεί ζωτικές ανάγκες των πολιτών. Χρειάζονται σοβαρές πολεοδομικές μελέτες για να λειτουργήσει σωστά η πόλη και όχι μεμονωμένες επιλογές, που μόνο νέα προβλήματα θα επιφέρουν. Και μολονότι η Καρδίτσα χρειάζεται περισσότερους ελεύθερους κοινωνικούς χώρους, ενώ ιστορικής αξίας δημόσιοι χώροι πεθαίνουν ασυντήρητοι χρόνια τώρα, αποφασίζεται η παραμόρφωση και η τσιμεντοποίηση του μεγαλύτερου και πιο πολυσύχναστου δημόσιου χώρου-πνεύμονα της πόλης!

Οι αλόγιστες δαπάνες: Παράλληλα, το κόστος των 8 εκατομμυρίων ευρώ ξεπερνά τα όρια, γεγονός που παραπέμπει σε μελέτη σκοπιμότητας… και μάλιστα σε μια περίοδο που τα περίχωρα της πόλης και τα χωριά του κάμπου έχουν καταστραφεί, με σημαντικές επιπτώσεις στην οικονομία ολόκληρου του νομού. Επιπλέον, στον σχεδιασμό εμπεριέχεται και η εισαγωγή υδάτινων στοιχείων στον χώρο του πάρκου, ενώ, όπως αναφέρεται στην τεχνική έκθεση, κάποια έργα θα μείνουν μισά και στην πορεία είναι βέβαιο ότι αυτές οι «ευαίσθητες», δυσκολοσυντήρητες και δαπανηρότατες κατασκευές θα δείχνουν σύντομα βρώμικες, παρατημένες και πολυκαιρισμένες.

Η εμπειρία και στη δική μας και σε άλλες πόλεις δείχνει ότι ειδικά τα σιντριβάνια εγκαταλείπονται πολύ γρήγορα, ενώ ο Δήμος επικαλείται την αδυναμία να προσφέρει τους πόρους για τη συντήρηση ιστορικών δημόσιων κτηρίων και χώρων, ακόμη κι αν έχουμε δυσανάλογα αυξημένα δημοτικά τέλη.

Το επαπειλούμενο φυσικό περιβάλλον: Σε μια εποχή που το πράσινο και τα δέντρα αποκτούν όλο και μεγαλύτερη προτεραιότητα, καθώς πραγματοποιούνται όλο και περισσότερες παρεμβάσεις σε πάρκα στις πόλεις μας ή στα βουνά τα οποία

σχεδιάζουν να γεμίσουν με ανεμογεννήτριες – με πρόσχημα πάντα τη βιωσιμότητα και την ανάπτυξη – η προμελέτη φέρνει πολύ τσιμέντο, δάπεδα, ζαρντινιέρες διασκορπισμένες παντού, που αποκόπτουν τη συνέχεια και την ηρεμία που προσφέρει το πράσινο. Το πράσινο, αντί να είναι ελεύθερα απλωμένο στο πάρκο, οριοθετείται περιμετρικά από μεγάλου μήκους τσιμεντένια πεζούλια και μεταλλικά φύλλα μεγάλου κόστους. Οι τεράστιας έκτασης αποξηλώσεις και εκσκαφές θα επιφέρουν ανεπανόρθωτες βλάβες στο ριζικό σύστημα των δένδρων. Στον χώρο της παιδικής χαράς, η προμελέτη τοποθετεί σιντριβάνια μεγάλης αναλογικά έκτασης, πράγμα που σημαίνει ότι είτε μικραίνει την παιδική χαρά είτε κόβει δέντρα.

Οι αμφισβητούμενες διαδικασίες: Μια ομάδα μηχανικών αλλάζει το μεγαλύτερο πάρκο-άλσος της Καρδίτσας και δεν συμπεριλαμβάνει γεωτεχνική μελέτη και έγγραφη βεβαίωση από τους αρμόδιους επιστήμονες (γεωπόνο, δασολόγο). Η Δασική Υπηρεσία δεν ερωτήθηκε. Η προμελέτη δεν ακολουθεί τις νόμιμες περιβαλλοντικά διαδικασίες.

Η επίθεση στα κοινωνικά δικαιώματα: Τις τελευταίες δεκαετίες, βρίσκονται σε εξέλιξη κρίσιμες αλλαγές στη χρήση, τη λειτουργία και τα χαρακτηριστικά του δημόσιου χώρου. Οι αλλαγές αυτές αποτελούν αντανάκλαση των νέων εργασιακών σχέσεων και των συνεπακόλουθων μορφών οργάνωσης της καπιταλιστικής κοινωνίας. Σήμερα, η αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης υποτάσσεται βαθύτερα και για όλη τη ζωή του εργαζομένου στις ανάγκες του κέρδους. Έτσι, οι δημόσιες υποδομές και οι κοινωνικές υπηρεσίες μετατρέπονται σε πεδίο καπιταλιστικής κερδοφορίας, ενώ η πόλη και οι δημόσιοι χώροι γίνονται αντικείμενα καπιταλιστικής εκμετάλλευσης. Τα τελευταία χρόνια επιχειρείται κλιμάκωση όλης αυτής της διαδικασίας, στην οποία το κεφάλαιο εντάσσει όλη την ανθρώπινη ζωή. Ο δημόσιος χώρος, το νερό, ο αέρας, η θάλασσα γίνονται εμπορεύματα και δεν θεωρείται πλέον αυτονόητο ότι θα διατίθενται ελεύθερα στον λαό. Ιδιαίτερα, μέσα στην περίοδο της κρίσης, είδαμε να προωθείται η άνευ όρων λεηλασία των δημόσιων αγαθών, των κοινωνικών υποδομών, της γης αλλά και των φυσικών στοιχείων που συνδέονται μαζί της, εμπεδώνοντας μία ιστορικής σημασίας μεταλλαγή στο αναπτυξιακό μοντέλο, με κύριο στόχο την ενίσχυση του μεγάλου κεφαλαίου και της επιχειρηματικής κερδοφορίας μέσα από τη διασφάλιση νέων επενδύσεων.

Με πρόσχημα την «προσαρμογή» και την «ανθεκτικότητα» απέναντι στην περιβαλλοντική κρίση, προωθείται το «πρασίνισμα» των αστικών περιοχών μέσα από αστικές «αναπλάσεις» ή από την ιδιωτική αξιοποίηση μέχρι τώρα εγκαταλελειμμένων δημόσιων και ελεύθερων χώρων. Μία τέτοια προσέγγιση αγνοεί τις συνεπαγόμενες χωρικές διαφοροποιήσεις και τις κοινωνικές επιπτώσεις, ενώ την ίδια στιγμή δημιουργείται ένα ακόμη πεδίο όπου η περιβαλλοντική κρίση μετατρέπεται σε επενδυτική και επιχειρηματική ευκαιρία.

Οι δημόσιοι χώροι, τόσο οι τεχνητά διαμορφωμένοι όσο και οι φυσικοί ελεύθεροι, αποτελούν στοιχεία του αστικού χώρου, που είναι ζωτικά για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων στις πόλεις, η οποία ωστόσο θυσιάζεται από πολιτικές επιλογές όλων των αστικών κυβερνήσεων τοπικού και κεντρικού κράτους μέχρι σήμερα. Σε πολύ μεγάλο βαθμό, εδώ και δεκαετίες οι ελεύθεροι χώροι στιγματίζονται κυρίως από εγκατάλειψη, η οποία έρχεται να λειτουργήσει προς όφελος της περίφημης μελλοντικής «αξιοποίησής» τους από επιχειρηματικούς φορείς και ιδιωτικές επενδύσεις, όπως έγινε και με το αναψυκτήριο του Παυσιλύπου. Κατόπιν της «αξιοποίησης», οι περίοικοι εκτοπίζονται εξαιτίας της ακραίας αύξησης των ενοικίων, ενώ εντείνεται η αστυνομοκρατία.

Συνολικά, οι προωθούμενες πολιτικές και παρεμβάσεις διαμορφώνουν μία νέα εικόνα της πόλης που είναι πιο δυσλειτουργική, πιο άνιση και πιο ταξικά πολωμένη.

Η σημασία των ελεύθερων κοινωνικών χώρων: Οι ελεύθεροι κοινωνικοί χώροι διαχρονικά προσφέρουν το πλαίσιο μέσα στο οποίο οι πολίτες δρουν, δημιουργούν, χαλαρώνουν, ψυχαγωγούνται, διασκεδάζουν, κοινωνικοποιούνται, έρχονται σε επαφή με το φυσικό στοιχείο και με τους συμπολίτες και αλληλεπιδρούν. Οι ελεύθεροι κοινωνικοί χώροι ανήκουν στην κοινωνία, η προστασία τους από τα σχέδια κράτους-κεφαλαίου αποτελεί υποχρέωση όλων μας και η διατήρησή τους γύρω από τις δικές μας ανάγκες κατοχυρωμένο κοινωνικό μας δικαίωμα. Δεν πρέπει να ξεχνάμε τη σημασία τους ιδιαίτερα κατά την περίοδο της πανδημίας, όπου η αξία και η χρησιμότητά τους αναθεωρήθηκε και επαναπροσδιορίστηκε από μεγάλα τμήματα της λαϊκής πλειοψηφίας, καθώς σημειώθηκε αισθητή αύξηση της χρήσης και της επισκεψιμότητας τόσο των πλατειών, όσο και των ελεύθερων χώρων πρασίνου, οι οποίοι αποτέλεσαν σημεία κοινωνικής συνάντησης και εκτόνωσης μέσα στο αστικό τοπίο.

Η παρέμβαση στον ελεύθερο κοινωνικό χώρο του Παυσιλύπου έχει χαρακτήρα εξωραϊσμού και βασικό στόχο την αναμόρφωσή του στις επιταγές της τουριστικής ανάπτυξης και της προσέλκυσης επενδύσεων. Η πολιτική της προωθεί κατά βάση έργα βιτρίνας που εξυπηρετούν αποκλειστικά εργολάβους και καταχραστές δημοσίου χρήματος, επιφέροντας ένταση της φτώχειας και των κοινωνικών ανισοτήτων. Στον βαθμό που οι σύγχρονοι μετασχηματισμοί της αστικοποίησης παίζουν κεντρικό ρόλο στην αναπαραγωγή του ίδιου του καπιταλισμού, η διεκδίκηση εναλλακτικών τρόπων με τους οποίους δημιουργούνται και αναδημιουργούνται οι γειτονιές και οι πόλεις μας δεν μπορεί παρά να έχει αντικαπιταλιστικά χαρακτηριστικά. Σε αυτό το πλαίσιο, η συλλογική αντίσταση των κατοίκων στα παραπάνω σχέδια επιβάλλεται ως η μόνη αναγκαία απάντηση στην υλοποίηση αυτών των δυστοπικών σχεδιασμών.

– Δίκτυο Αλληλεγγύης και Αγώνα Καρδίτσας – Για υγεία, ζωή και ελευθερία –